СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 100. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 1 травня 1930. VOL. XXXVIII. No. 100. Jersey City, N. J., Thursday, May 1, 1930. THREE CENTS.

ВЕТЕРАНИ І КОМУНІСТИ ГОТОВІ ДО ПАРАДИ

СОЦІЯЛІСТИ ВЛАШТОВУЮТЬ ОСІБНІ ЗБОРИ БЕЗ ПОХОДУ.

НЮ ЙОРК. — Першого травня зустрічатимуть у Ню Йорку з великими парадами. В першу чергу парадуватимуть ветерани чужинецьких воєн з Медисон до Юніон Сквер. Це буде патріотична американська манїфестація. Похід розвяжеться в годині 2-гій пополудні.

Потім відбудуть похід комуністи, котрі відійдуть по поході до Коні Айленд Стадіюм на масовий мітинґ.

Для охорони протестуючих, як ветеранів так і комуністів, призначено 1,000 полісменів. Рахують, що в день 1-го травня не робитеме яких 250,000 робітників. Тому можна надіятися великого здвигу народа. На загал панує переконання, що обі демонстрації пройдуть спокійно.

Соціялісти не влаштовують паради, бо кажуть, що для них дисципліна й організація являються важнішими справами як гістеричні манїфестації. Вони твердять, що їхні збори, які відбудуться в нюйорськім Колісею, будуть найчисленніші й найбільш імпозантні.

ПРИВИТАЛИ МОРСЬКИХ ДЕЛЕҐАТІВ.

НЮ ЙОРК. — Місто Ню Йорк привитало офіціяльно американських делеґатів з їх поворотом з морської конференції в Лондоні. Привитання відбулося по принятому звичаю з свистами, промовами, музиками й походом до Сити Гол. Крім того пошановано делеґатів ще й 19 гарматніми вистрілами. Підчас паради кружляли у воздусі військові літаки.

ДО БОРОТЬБИ З ЗЛОЧИНСТВОМ.

ВАШИНҐТОН. — Гуверова адміністрація готується до генерального наступу, щоби ліквідувати злочинства. Та уряд є того переконання, що великий зріст злочинів тісно звязаний з прогибіцією. От тому в першу чергу намагається він довести до того, щоби прогибіцію перенести до департаменту судівництва. Разом з тим домагається уряд від сенату призначення $7,500,000 на розбудову вязниць, бо нема місця на приміщення нових переступників.

ВЯЗНІ БУНТУЮТЬСЯ ДАЛІ.

КОЛОМБОС (Огайо). — 1,300 вязнів підняли знов бунт, домагаючися уступлення вязничого директора й деяких поліпшень.

Зприводу того прийшло до стрілянини. Ранено двох вязнів, одного смертельно. Тюрма обставлена військом і машиновими крісами.

МОРО РОЗПОЧИНАЄ КАМПАНІЮ.

ЕНҐЛВУД (Ню Джерзи). — Мексиканський амбасадор Двайт Моро, вернувши з лондонської конференції, не поїхав до Вашингтону, а вступив до Ню Джерзи, щоб обговорити справу своєї кандидатури на сенатора. Кажуть, що він має важкий оріх до згриження через прогибіцію, бо його противник, бувший сенатор Фрелінґгайзен, колись сухий, перейшов на мокру плятформу. Здається, що Моро заявить себе рівнож умірковано мокрим.

ДОБРЕ НАПРАЦЮВАЛИСЯ.

НЮ ЙОРК. — Пять американських секретарок, котрі повернули з лондонською делеґацією, заявили, що вони не познайомилися ні з одним англійським хлопцем чи дівчиною, бо ввесь час були так заняті, що не могли вийти навіть на місто на купно.

ҐРУНДІ ЗА ПРОГИБІЦІЮ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Сенатор Джозеф Ґрунді, званий батьком лабіїстів, заявив на жіночих зборах, що він кандидує на сенатора з Пенсилвенії як сухий, котрий заявляється за форсовання прогибіції.

ВОДА ЗАЛЛЯЛА МІСТО.

СИНТОН (Тексас). — 12 годин падав зливний дощ, а вода по вулицях піднеслася так високо, що досягає вікон хат. Люди їздять човнами.

КРИТИКУЮТЬ ЛИНДБЕРҐА.

ПАНАМА СИТІ. — Часопис „Ель Тіемпо", орґан секретаря просвіти, вияснює, чому тепер витають Линдберґа в краях Латинської Америки з меншим одушевленням, або й відносяться до нього цілком пасивно. Часопис твердить, що Линдберґ втратив той ідеалізм, яким він був оповитий, коли вернув з Парижа й коли відбував свою першу подорож по краях Латинської Америки. Теперішні поїздки Линдберґа не мають нічого спільного з ідеалізмом. Часопис твердить, що Линдберґ став тепер комерціяльною трубою фінансових потентатів і імперіялізму. А як такий представляє для них таке значіння, як фабрика ковбас у Шикаґо.

ЗАПОВІДАЄ ТЮРЕМНІ ВОРОХОБНІ.

НЮ ЙОРК. — Секретар „Нешенел Сосаєті оф Пенел Інформейшен" подає, що треба надіятися розрухів по всіх тюрмах нюйорського стейту, бо в них панують невідрадні відносини.

НЕ БУДЕ ЗГОДИ МІЖ ЖИДАМИ Й АРАБАМИ.

НЮ ЙОРК. — До Злучених Держав прибула арабська делеґація. Голова делеґації, Емір Арслям, відповів тутешнім Жидам, що між Арабами й сіоністами ніколи не прийде до згоди, бо сіоністи говорять одне, а роблять инше. Араби не признають ніколи декларації Балфура й не погодяться з жидівською державністю в Палестині. Зате Араби годяться завести в Палестині парляментарну систему правління і дати Жидам такі права, які належаться їм відповідно до їхнього числа.

ТРОЦЬКИЙ — АҐЕНТОМ СТАЛІНА?

В Празі появилася друком летючка, яку видала орґанізація комуністів, що втікли перед терором Сталіна. В цій летючці поміщена стаття Мяснікова, бувшого провідника робітничої опозиції та вбивника великого князя Миколи Александровича. Згаданий Мясніков утік недавно з Радянського Союзу.

В своїй статті Мясніков обжаловує Троцького, що він грає подвійну ролю, і що його поєднання зі Сталіном та поворот до Радянського Союзу є питанням найближчого часу. Троцький вже порозумівся зі Сталіном, і тепер ходить лише про політичну форму його повороту до Москви.

Спершу Сталін вимагав від Троцького повного упокорення, але Троцький на це не згодився. Та тепер Сталін загрожений на своїм становищі — старається найти лаґіднішу форму для його покаяння. Сталін надіється, що Троцький, повернувши до краю, піддержить його проти опозиції, яка домагається від Сталіна негайного уступлення.

Свої ревеляції Мясніков повторив на зборах французьких „троцькістів" та завізвав їх, щоби вони здемаскували Троцького як аґента Сталіна.

Ревеляційні заяви Мяснікова викликали в таборі троцькістів, цебто приклонників Троцького, велике здивування. Як відомо, Троцький виступав досі в дуже гострий спосіб проти Сталіна та вважає його найбільшим шкідником для комунізму.

НОВЕ КОМУНІСТИЧНЕ МІСТО ПІД ХАРКОВОМ.

З Харкова пишуть, що рада народніх комісарів постановила вибудувати під Харковом нове місто, котре мають назвати Новий Харків. В тому місті має замешкати 130,000 населення. При будові цього міста мають узглянювати комуністичні засади, отже мають будувати такі будинки, щоби в кождому з них помістилося 3 тисячі осіб. В цих будинках находитиметься тільки одна спільна кухня. Індивідуальні домашні господарства будуть знесені.

ЦІННІ АРХЕОЛЬОҐІЧНІ РОЗКОПКИ В ҐРЕЦІЇ.

Археольоґічна комісія атенського уряду найшла в Коринті підчас робіт 30 малих золотих ваз з часів Филипа Македонського й 5 з часів Олександра Великого.

„БАНК ВИЗВОЛЕННЯ ВИЛЬНА".

Один з литовських часописів подає проект створення банку, якого завданням буде вести акцію визволення Вильна. Осібний капітал має повстати з продажі 200 тисяч акцій по 10 литів за акцію.

АРЕШТУВАЛИ ОБМАНЦІВ.

В Золочеві арештовано Ізаака Штайнбруха і Льва Ґлянца, урядовців скарбового уряду, за обманство. Вони відліпляли зужиті вже стемплі від 50 золотих вгору, а опісля наклеювали їх на нові контракти. Величина шкоди досі не устійнена. Виноситиме певно кілька тисяч золотих.

ЗАДУШИВ ЖІНКУ.

В селі Касперівцях, повіт Заліщики, виловили в Сереті тіло Маґди Ковальчук. Слідство виказало, що її чоловік Петро Ковальчук вдушив її підчас сну, трупа вложив у мішок і в ночі вкинув у Серет. Вбивника арештували. Арештували теж Михайла Бучковського із Дуникова (Заліщики) за намагане вбивство жінки. В нього забрали врізаний кріс із набоями.

ADVANCE OF A UKRAINIAN.

GREGORY HERMAN WINS ADVANCE IN RESERVE CORPS.

G. A. R. High School Teacher Advanced to Rank of 1st Lieutenant.

Gregory Herman, of 117 Regent street, this city, an instructor in G. A. R. Memorial High School, has been notified of his promotion to the rank of first lieutenant in the Quartermaster Reserve of the 78th Division. The promotion is ordered by Major General Sladen and is countersigned by Colonel L. S. Sorley, chief of staff. Lieutenant Herman will remain in his present assignment with division trains.

Lieutenant Herman is one of the most prominent and popular teachers in the schools of this city and is a graduate of Wilkes-Barre High School and Lafayette College.

He served in the American Expeditionary Force in France and in the Army of Occupation with a service extending over a period of 18 months.

Wilkes-Barre Times Leader,
April 13, 1930.

ДОЛЯРИ ЛІПШІ ЯК ЖІНКА.

Михайло Дриль у Львові обіцяв своїй нареченій, Марії Дзічик, оженитися з нею, якщо вона позичить йому 150 долярів. Наївна дівчина позичила 150 дол., а хитрий наречений покинув її, ще й жартував, що доляри ліпші як жінка. Цею справою зацікавилась поліція й арештувала Михайла Дриля за надто матеріялістичне трактування любовних справ.

ХЛОПЕЦЬ ЧИ ДІВЧИНА?

В „Дайче Медіц. Вохеншріфт" твердить проф. ґінекольоґії д-р Унтерберґер з Кеніґсберґу, що він найшов средство, при помочи якого можна вплинути на пол будучого новороженця. Проф. Унтерберґер запевнює, що його винахід випробували 58 осіб із 100 проц. успіхом.

КСАНТИПА У ЛЬВОВІ.

Іван Голойко із вул. Кентшинського ч. 11. поскаржився поліції, що його жінка Влодзя обливає його бідну голову окропом, кидається на нього з ножем і засипає його горючим вугіллям, а навіть грозить йому смертю. Новітній Сократ більше нервовий, як грецький фільософ і казав жінку замкнути до арешту, а сам старається про розвід з нею.

НОВИЙ СПОСІБ РАТУНКУ ПОДОРОЖНИХ.

Урядова статистика виказує, що минулого року було в Румунії 325 залізничих зударень. Тому й не диво, що подорожні експресного поїзду Букарешт—Темешвар були дуже вдячні двом добродіям, що здержали поїзд, бо інакше могло статися нещастя. Начальник найближчої стації — вповідали вони — захорував, а його заступник подириґував фальшиво протнений поїзд, так, що катастрофа булаб неминуча, колиб вони не булиб сіли в авто й не виїхали напроти експресу. Але більше не вільно тратити часу й подорожні опустили вагони. Ціле товариство стояло оподалік і чекало на сензацію. Але минуло пів ночи і сензації не було. Досвіта вернули пасажири назад до поїзду. Всі вагони були цілі, але цілком порожні. Бандити вкрали все, що було.

ПОХІД БЕЗДОМНИХ ДІТЕЙ НА КАВКАЗ.

З Баку доносять, що на Кавказ приходять з ріжних околиць Росії тисячі бездомних дітей. Досі прибуло їх там понад 60 тисяч осіб. В місцевости Шаміль Хала совітська міліція задержала 5 тисяч бездомних дітей, котрі поповнили в місті багато грабіжей і крадіжи.

ГОЛОВНИЙ ПРОКУРАТОР У ХАРКІВСЬКОМУ ПРОЦЕСІ СИН ШИНКАРЯ-ЛИХВАРЯ.

Ґазети доносять з Риґи, що по Харкові розкинено летючки з відозвою українських комуністів, членів партійної опозиції. Навязуючи до процесу 45 українських заслужених громадян, відозва звертається проти нищення української інтеліґенції, а зокрема проти поступовання прокуратури. Відозва звертає увагу на те, що головний прокуратор Любченко підкреслює при переслуханні т. зв. буржуазне походження як обтяжуючу обставину. В той час він сам є сином власника коршми в одному селі під Київом. Батько прокуратора Любченка — зазначує відозва — збогатився на розпиванні селян та на удїлюванні позичок на лихварський процент. Згадана відозва викликала в Харкові велике враження.

РАД ПОТАНІЄ.

Як відомо, рад є найдорожчим металем на світі. Досі за 1 ґрам раду платили 120 тисяч долярів. Він був і є тому такий дорогий, що копалень раду є дуже мало на світі. Дотепер видобували рад у двох місцевосцях в Америці й у бельґійській Африці. Та досліди інжинірів виказали, що найбогатша країна в рад — це Портуґалія. Бо там найшли аж 98 копалень, що містять у собі рад. Якщо почнуть експльоатувати ці копальні, рад напевно потаніє.

РОДИННА ТРАҐЕДІЯ В БЕРЛІНІ.

Ґустав Лінде, властитель лицарських дібр на берлінському передмісті Ґріневальд, застрілив підчас проходу свого семилітного сина, а опісля сам відібрав собі життя вистрілом з револьверу. Самогубець лишив лист, у якому подає як причину тієї родинної траґедії — матеріяльну руїну й психічний розстрій. Жінка самогубця, з якою був розведений, теж зникла тому кілька днів без сліду.

КОРОЛЕВА НА ЖЕБРАХ.

Париська поліція викрила що на вулицях Парижа жебрає бувша сербська королева Наталія Обренович, жінка покійного короля Міляна. Тому 27 літ вона була свідком у Білгороді, як сербські русофіли убили її сина короля Олександра і його жінку Машінову, яких трупи викинули крізь вікно на вулицю, і рубали ще трупи шаблями.

ПРИКРЕ РОЗЧАРУВАННЯ ЖЕНИХА.

У французькім місті Рошфорі один старшина залюбився в дочці лікаря і хотів з нею женитись. Дівчина не хотіла вийти за нього заміж, але батько примусив її йти до шлюбу тому, що жених був багатий. Молода дівчина, присилувана батьком, пішла до шлюбу, але ставши перед престолом, таки надумалась і на питання священика, чи вона добровільно вступає в стан супружеський, молода відповіла: „Ні, мене присилували і я не хочу брати шлюбу". Шлюб перервано і жених вернув до дому без жінки.

МОСКВА ВИСЛАЛА НОТУ ПРОТЕСТУ ДО ВАРШАВИ

СКЛАДАЄ ВИНУ ЗА БОМБУ В ПОСОЛЬСТВІ НА ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД. ПОЛІЦІЯ НЕ МОЖЕ ЗНАЙТИ ВИНУВАТИХ. РАДЯНСЬКА ПРЕСА НАПАДАЄ НА ПОЛЬЩУ.

МОСКВА (СССР). — Радянське правительство вислало свою ноту протесту зприводу бомби, яку знайдено в будинку радянського посольства у Варшаві. В ноті радянський уряд складає вину на польський уряд, який не приймає відповідних мір по охороні посольства, щоби забезпечити його від нападів.

У цій ноті звертається увагу на те, що лише випадок уратував всіх членів радянського посольства від загибелі. Радянський уряд також звертає увагу на те, що в Польщі широко розвинули свою діяльність ріжні контр-революційні еміґраційні ґрупи, які хочуть довести до конфлікту між Польщею і Росією. Нарешті большевики складають на польський уряд всю відповідальність за можливі в будучности прикрі несподіванки.

Радянська преса в Москві з обуренням пише про те, що польське правительство дозволяє ріжним контр-революційним еміґрантським ґрупам вести активну діяльність проти радянського уряду. В цім еміґрантам пособляє польська преса та ті польські реакційні кола, які хочуть викликати воєнний конфлікт між Польщею і Росією. Нарешті преса закликає до усунення всього того, що може спровокувати кровопролиття між двома сусідніми державами.

БОМБА БУЛА СЛАБОЇ СИЛИ.

ВАРШАВА (Польща). — Після докладного огляду бомби, яку знайдено в димарі будинку радянського посольства, експерти прийшли до висновків, що вона була такої слабої сили, що навряд чи змоглаб ушкодити стіни димаря. Наповнена вона звичайним порохом, який продається скрізь в склепах. Електричний дріт, котрий мав би викликати вибух бомби, був надзвичайно невміло й недбало приряджений. Це все показує, що бомба ця була демонстративного характеру.

Після того, як поліція перевела ревізію в російських еміґрантських організаціях та в помешканнях окремих еміґрантів, вона також перевела ревізію й серед української еміґрації, особливо серед тої частини, що була звязана з армією Петлюри. Але нічого не знайшла, що вязалоб еміґрацію з бомбою. Напівурядова ґазета „Ґазета Польська" вважає, що бомба була підложена ворогами Польщі, які хочуть спровокувати війну між Польщею та Росією.

Представник міністерства справ закордонних відвідав російського посла й висловив йому в імени міністерства жаль, що трапився такий прикривий випадок з бомбою. Посол заявив свій рішучий протест проти того, що польське правительство слабо охороняє радянське посольство.

АРЕШТИ КОМУНІСТІВ У КИТАЮ.

ШАНҐАЙ (Китай). — В европейських дільницях міста поліція арештувала ще 27 комуністів. Загальне число арештованих комуністів у Шанґаю тепер виносить понад 200. Поліція й влада вважають, що в день першого травня в місті буде спокійно, хоч і відбудуться робітничі демонстрації. Влада каже, що комуністичні орґанізації на терені Китаю, який знаходиться під зарядом націоналістичного уряду, здезорґанізовані й розвязані.

Думають, що не зважаючи на російську пропаґанду й на російське золото, комуністам не пощастить викликати бажаного для них замішання в Китаю. Президент Кай Шек повернувся з фронту після перегляду військ, які тримають фронт проти провінцій, яких ґубернатори ставляться ворожо до національного уряду. Він знайшов там все в порядку.

НІМЕЧЧИНА ВІДПОВІДАЄ ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Правительство відповіло на протест Польщі проти збільшення Німеччиною мита на хліборобські продукти. Як протест Польщі, так і відповідь Німеччини в пресі не оголошені, але всеж стало відомо, що Німеччина відповіла в тому сенсі, що збільшення мита на хліборобські продукти не дуже відібється на Польщі, бо вона зовсім мало привозить їх до Німеччини.

Крім того в ноті зазначено, що властиво тепер не можна говорити про порушення торговельного німецько-польського договору, бо він щойно підписаний, але не ратифікований, тому й не має ще юридичної сили.

ЗАКЛИКАЮТЬ ДО РЕВОЛЮЦІЇ В ПАЛЕСТИНІ.

ЄРУСАЛИМ (Палестина). — Тутешні комуністи оголосили свою першотравневу відозву. В ній вон закликають до масових демонстрацій, протестів та страйків. Кличуть домагатися звільнення всіх засуджених та арештованих у звязку з погромами, які відбулися в серпні минулого року, а також закликають домагатися, щоби британські війська та поліція були виведені з Палестини.

Відозва атакує проект Бальфура створити з Палестини окрему державу й закликає Арабів та Бедуїнів збротися, щоб у відповідний час розпочати революцію.

ПОЛІЦІЯ РЕҐУЛЮЄ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПЕРШОГО ТРАВНЯ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Щоби не допустити до кровопролиття та до заворушень взагалі, берлінська поліція приймає всі міри, щоби комуністи й соціялісти переводили свої робітничі демонстрації в ріжних частинах міста. Поліція буде старатися не допустити їх до сутички між собою. Минулого року вона взагалі заборонила вуличні демонстрації, але цього року дозволила їх.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПЕРШОГО МАЯ

З давних давен людство відкликалося на прояви весни. Нема народа в світі, який не святкувавби пробудження родючих сил природи. При помочи ріжних співів, забав і церемоній старався первісний чоловік розбудити сі сили до кращого розвою та повернути чародійними способами на свою користь. Богато великодних звичаїв се тільки сі первісні звичаї, оброблені на християнський лад.

Така сила була сих проявів весни, що навіть людина в місті не могла не заввважати їх. І в міста теж перекрадалися сільські звеличування пробудженої природи. Коли в містах зросло число людий, відорваних від землі й природи, яких усе життя проходило в місті й фабриці, то й вони все таки відкликалися на велику весняну переміну природи. І як колись християнство надавало нове значіння старим передхристіянським святам, так тепер новий міський чоловік, відорваний і від природної віри й у значній мірі й від християнства, почав надавати весняному святови ще новіше значіння. Як став зростати робітничий рух, то робітники ввели звичай святкувати першого мая. Виходили робітники на вулиці міста та парадували по них, показували своє число, свою зорганізовану силу. Перший май став до війни святом демонстрації зорганізованого робітництва.

Велика світова війна принесла цікаві зміни в сьому звичаю. В Росії захопила владу жмінка загорільців, які себе йменують одинокими правовірними висловниками робітничих стремлінь. Се доктринерство московських комісарів уряз розбило силу зорганізованих робітників по всему світі. Уже робітники світа не святкують свята першого мая разом. Пішли осібні демонстрації прихильників Москви, а осібно демонстрації робітників, що не хочуть признати в московських комісарах непомильних папів робітничого руху.

Цікаво виглядає свято першого мая в Росії, в царстві большевицької комісарщини. Там робітники не маширують тому, що хочуть демонструвати свою силу, а тому, бо їх звільнено з роботи, а поліція приказала звитися на демонстрації. Діти виходять на параду, бо їм дали вільний день. Військо появляється з приказу командантів. Словом, на місце свобідної волі робітників, свідомих своїх клясових інтересів, прийшов примус із зовні. З примусом прийшла звичайна офіціяльність, формальність, словом, мертвеччина. Бо свято першого мая повинно бути святом пробудження свобідного життя, а не святом душення свобідного життя комісарами, командирами армій та шкільними директорами.

НЕ ІНТЕРВЕНЦІЯ, А ВНУТРІШНЯ КОНСОЛІДАЦІЯ І РЕВОЛЮЦІЯ.

Неспокій панує в Европі. Ніби новими передвоєнними хмарами вкривається европейський небосхил. Там усе частіше та частіще чуються вигуки про неминучість війни й настирливо чуються заяви проти війни. Навіть робляться на зовні старанні кроки, щоби нібито не допустити до війни.

Як колись такі суперечні чутки й відомости крутилися все в звязку з Балканом, так тепер вони все кружляють над Сходом Европи, а головне навколо можливого конфлікту між Польщею й Радянською Росією. Звичайно конфлікт між цими державами не міг би лишитися ізольованим, а він неминуче потягнув би за собою нову всеевропейську, а то й світову війну. Нас це дуже цікавить тому, що першою жертвою воєнних подій впав би український нарід. На його теренах чужинці малиб зводити свої власні порахунки та боротися за свої власні інтереси. Як в минулій світовій війні головні події на східному фронті відбувалися на українських землях і вони знищили найбільше український нарід, який і досі не може вилічити своїх страшних воєнних ран, так і тепер навіть ще в більшій мірі, на долю українського народу припалоб бути жертвою чужих порахунків та чужого божевільства.

Цілком природно, що кождий свідомий Українець, кождий, кому дорогі інтереси свого рідного народу, не може жадати приходу війни в Европі. Путь визволення українського народу лежить не в тому, що чужинці будуть на його теренах битися за власні інтереси, змушуючи український нарід своєю кровю й руїною українських земель боронити інтереси непрошених опікунів та ріжних „визволителів" українського народу. а в тому, що український нарід шляхом революції проти своїх гнобителів та опікунів знову воскресить свою недавно відбудовану й втрачену державу. Лише визволившись власними силами й знову відродивши свою державу на руїнах двох модерних тюрем народів — Польщі та большевицької Росії, — український нарід зможе знайти собі спільників та прихильників, з якими можна булоб увійти в міжнародні договори, як вільний з вільним, як рівний з рівним.

Отсим має опреділюватися вся діяльність українських свідомих та активних кол, які дійсно прагнуть створення української соборної й незалежної держави, а які не бажають ставати підголосками ріжних держав „приятелів" та „захистниць", купуючи їх прихильність і підтримку ріжними договорами, чи обіцянкою мандатів, бо це є злочином супроти українського народу та супроти ідеї його державности. Тому, переводячи роботу на рідних землях і за кордоном. українські національні організації та окремі діячі мусять завжди твердити, що інтервенція чужинецьких держав, чи війна ріжних окупантів українських земель на теренах України, є противні інтересам українського народу, бо тоді війна буде вестися коштом Українців на користь тих окупантів.

Українські націоналістичні організації в своїй діяльности особливо повинні уникати всього того, що може спровокувати таку війну, чи давати надію одному або другому окупантові, що він знайде симпатії серед національно свідомого українського народу для своєї воєнної авантури. І коли тепер польська преса, чи білогвардейсько-московська, чи яка инша, ворожа українській державности, подає ріжні коментарі про активність українських терористів супроти радянських представництв у Польщі, щоби тим спровокувати, війну Росії з Польщею, то на це можна сказати лише, що це свідома брехня тих газет, або свідома провокація польських агентів, які під іменем Українців дійсно стараються спровокувати Росію на конфлікт з Польщею.

Про те, що дехто в Польщі серіозно думає про ратування польського тяжкого внутрішнього стану при помочі війни з Росією, вже довший час багато говориться й пишеться так, що не може бути сумніву в істнуванню таких войовничих польських груп. Так само в Росії серед большевиків також є певні кола, які вважають, що найпочеснішим виходом з тяжкого внутрішнього стану Росії булаб загибіль комуністичної влади під „багнетами імперіялістів та світової буржуазії", а то може й щастя усміхнулосяб комуністичній долі й червона армія перемоглаб своїх противників. Ріжно думають і ріжні є течії серед окупантів українських земель, а тому трудно розібратися в їх закулісових тайнах, але з певністю одне можна сказати, що кожен з них дбає лише про свої інтереси та про ще більше приборкання українського національного руху й закріпощення українського народу.

Для українських борців за визволення свого народу зпід Польщі є занадто багато роботи проти польського панування взагалі та проти окремих представників польської влади, які катують та розпинають український нарід. Тому вони не можуть розмінюватися на те, щоби „мститися над большевиками", як про це говорить польська поліція та російська білогвардейська, чи комуністична преса. Коли свідоме українство веде терор на українських землях, то він спрямований виключно проти того окупанта, який посідає ті землі й не для „помсти" чи „спровоковання війни", а виключно длятого, щоби на місци усувати найбільше шкідливих агентів окупаційної влади, чи нищити ті чинники, які в дану хвилину найбільше активні супроти зросту й розвитку української національної ідеї.

Війна на українських землях бажана також для російської білогвардейщини, якою тепер провадить замісць Кутєпова генерал Мілер. Отсей генерал недавно хвалився в французькій пресі, що під його командою знаходиться стосімдесятьтисячна армія, яка при першій же нагоді ріжними шляхами дістанеться в Росію для боротьби з большевиками. Українці не сміють забувати, що це та армія, яка вже себе раз уславила на Україні, коли під командою Денікіна та Врангеля вішала, розстрілювала й нищила тисячі українського народу; це та армія, яка випалювала й з гармат розстрілювала сотки українських сіл, яка грабувала й палила українське народнє майно, яка вішала українських жінок та мордувала братів, батьків і сестер за те, що їх мужі та свояки знаходилися в українській національній армії. Українці добре памятають, що білогвардейщина російська для неї є таким же самим ворогом, як червоногвардейщина. Навіть сам генерал Мілер заявляє, що білогвардейці сподіваються на підтримку тих „русскіх" салдатів, які тепер служать в червоній армії.

Ця червоногвардейська та чорногвардейська сарана знову залилаб Україну, як в 1919 році й одні нищилиб рештки всього українського націоналістичного з мотивів, що воно „революційне", а другі, що воно „контр-революційне", а робилиб вони разом для відбудови „велікой матушкі Расеі". От що принеслаб українському народові війна на сході Европи. Лише дурні та гіпокрити можуть тішити себе надією, що хтось піде битися за визволення українського народу з неволі та за збудовання української держави. Навіть ті не стануть отверто по стороні українського народу, поки він сам не здобуде собі волі й не збудує держави, з якими ріжні українські „уряди" підписують „міжнародні договори" й роздають всілякі концесії, або непокликані та невідповідальні чинники „дають мандат на Україну".

Знову поворюємо, що майбутнє українського народу лежить у внутрішній організації та консолідації його національно-творчих сил і в підготовці їх до нової революції супроти всіх окупантів українських земель, а не у війні, веденій на українських землях окупантами тих земель.

С. М.

ЛЮБОВ ДО ПІСНІ.

Я люблю тебе,
Моя дорогая
Українська пісне!
Твій тон чародійний
Хотів би я чути
Кождої хвилини;
Як смуток печаль
На душу наляже
І серце притисне,
Ти звуком своїм
Затягнеш у нутро
Моєї глибини,
Ти, рідная пісне!

* * *

Ти словом своїм,
Тим велитом словом
В акордах премудрих
Мені споминаєш
Часи всі минулі,
Часи незабуті.
Я духом лину
З тобою по горах,
По степах безлюдних,
Відвідую всі
Дідівські могили
Туманом окуті,
З тобов, люба пісне.

* * *

Гомони усе,
Звени, люба пісне,
Арію безвпинну!
Знесися звиш хмари
Із сяєвом сонця
Ввесь світ окружи!
Про славу борців,
Про борні за волю
Неньки України
Ти світови всьому,
Всім світа народам
Ясно розкажи,
Українська пісне.

В. М. Дорошевич.

МУДРЕЦЬ.

(Голенська казка).

Беотієць Аксельос, родовитий Грек варварсьої душі, поїхав до Атен, щоби полагодити орудки.

Оглянув Акрополь.

— Акрополь, як Акрополь. Стоїть високо.

Був у Діонізовім театрі.

— Нічого собі театр. Викладений білим мармуром.

Слухав на аґора найкращих бесідників.

— Богато говорять.

Захотілося йому побалакати з Сократом.

— Бути в Атенах і не розмовляти з Сократом? Навіщож тоді мені язик?

Прохожий Атенець показав йому під портиком академії невеличкого, чоловіка, непоказного з вигляду, що похожав сюди й туди.

— Це Сократ!

— Такий славний чоловік, міг би бути трохи вищий та показніщий! І що ці мудрці не постараються про це? — подумав Беотієць.

Висунувся напроти Сократа та поклонився низько.

Сократ відклонився чемно та минув Аксельоса. Цей знову підбіг наперед і вклонився.

Сократ усміхнувся та знову відклонився, одначе не зупинявся.

Тоді Беотієць підбіг знову та сказав:

— Слава тобі наймудріший із смертельників!

Сократ зупинився, усміхнувся та сказав:

— А чи ти бачив усіх людей на світі?

— Ні.

— Коли ти їх не бачив, то ти не міг говорити з усіми! Що? правда?

— Та ніби так: правда!

— Відкіляж тоді знаєш, що я наймудріший від всіх у світі. Не краще було би, колиб ти сказав: „Мені здається, що ти мудріший з усіх людей?"

— А так! Це булоб краще!

— Тож коли не знаєш, які мудрі є інші люди, то твоє твердження на нічому не основане. Може так?

— Якось виходить, що так.

— Лише ледащо та дурень стоять уперто при свойому, обманути, коли ти говорив, Правда?

— П-ра-вда.

— Чи може ти хотів мене обманути, коли ти гооврив, що я наймудріший з людей?

— Ні! рішучо: ні!

— Коли так, то я не є ледащо. Чимжеж я тоді є? — відповідж сам собі.

„Все одно" — подумав Беотієць, а голосно додав: — Щож мені було робити, коли ти не хотів говорити. Рожа є на це, щоби пахла, а мудрець на те, щоби говорив!

Сократ усміхнувся.

— Гарно. Та скажиж мені, коли так: Чи кінь уміє іржати?

— Гадаю, що так.

— ...а бик ричати?

— Ще й як!

— ...а баран мекати?

— Ну, ще би...

— Чи кінь іржить безупину?

— Деж там.

— ...а бик, чи ричить без віддиху?

— Також ні.

— ...ну, то може бодай баран мекає безперервно?

— Напевно ні.

— Чи ти бачив коли, щоби кінь іржав, як побачить корову?

— Я не бачив.

— ...або бик, щоби рикнув, коли побачить вівцю, або щоби баран мекав, коли бачить коня?

— Ні, ні, ні — весело запеpечив Беотієць.

— Та зате кінь іржить, як бачить іншого коня.

— Самособою!

— А бик, як бачить корову?

— Певно.

— А баран мекає лише коло вівці?

— Так.

— Коротко можна сказати, що кінь іржить, бик ричить, а баран мекає лише тоді, коли стрінеться із подібним до себе.

— Чому ні? Самособою, що так!

— Ну, а що цьому законові підлягають і кінь і бик і баран, то його можна назвати законом природи?

— На мою думку: можна!

— Тому скажи сам: чи мудрець може поступати проти закона природи?

— Гадаю, що хіба ні!

— Справедливо. Та відповідж мені ще на одно питання.

— Навіть на тисячі тисяч!

— Чи не гадаєш, що для мудрця товорити, це тесаме, що для коня іржати, для бика ричати, а для барана мекати?

— Я також так гадаю.

— Гарно. Колиж кінь іржить, бик ричить, а баран мекає лише тоді, коли стрінеться із подібним до себе, то й мудрець повинен говорити лиш із подібним собі. Тож чому приятелю, я мав би розмовляти з тобою?

І Сократ глянув на нього прихильно тай пішов далі.

— Хай мене Цербер проковтне! — здивувався Аксельос — просто присилував мене, що я сам себе назвав дурнем. Це може пригодитися лише Беотійцеві, тай то лише в Атенах!

А за хвилину прийшла йому нова думка до голови:

— Показується, що мудрість, це в дійсности нічого трудного!

Та щоби спічнути після неприємної розмови, пішов до гетер.

Гетера Хрізіс виглядала крізь вікно своєї хати. Мала підмальоване лице — цього зрештою вимагало її звання, а була зодягнена в гарну, фалдовану одежу — що при цьому званні зовсім не було конечне.

— Сміливо, гордий юначе! — заохочувала Аксельоса, коли він зупинився на порозі її хати.

Беотієць хитро всміхнувся.

— Защо тобі платять? — спитав.

Гетера счудувалася, та зміpила його від ніг до голови.

— Гм... за це, що я жінка.

— Таж не всім жінкам платять. Ти повинна сказати: за це, що я гарна. І так: у коханні платиться за вроду?

— Платиться за вроду тай за...

— Зажди! Не завертай на що інше. Інакше нічого з тебе не буде. Тож погоджуєшся: за вроду?

— Хай же тобі й так буде!

— Ти кликала мене задля кохання?

— А чогож іншого киче гетера мущин?

— Відповідж: так, або ні.

— Ну, так, так!

— Коли ти назвала мене, „гарним юнаком", а сама говорила ти, що в коханні платиться за вроду, то це значить, що ти кликала мене заплатити за неї.

Гетера розсміялася так, що малощо не впала з вікна.

Беотієць глядів на неї, усміхався тріюмфально.

— Ну, тепер сама бачиш, що ти або божевільна або дурна.

— Що-о?

Гетера схвилювалася.

— В Атенах обидити жінку? тай ще яку? Слуги, візьміть того чужинця, того простака та викиньте його денебудь, коби якнайдальше від хати!

Двох посіпак, Нубійців, із мязами, наче корабельні линви, схопило Беотійця за плечі: занесли його наче перце на найближчий угол улиці та кинули перед себе, як змагун кидає списою.

— То таки фільософія нічого доброго не дає! — подумав Аксельос, коли піднімався з трудом із землі та потирав зболілі коліна й потовчене лице.

І лихий на ввесь світ пішов додому.

На другий день довідався від людей на базарі, що Сократа увязнили та ще тоїсамої ночі засудили на смерть.

— Усе за його фільософію!

— А мені всеж таки краще вдалося! — потвердив Аксельос, коли пригадав собі вчорашню пригоду з гетерою.

І мерщій виїхав до Теб із міста, де так переслідували фільософів.

Прияетлі Тебанці зібралися в нього вдома послухати атенських новинок.

Він розповідав їм широко про велич Акрополю, мудрість бесідників і солодку красу атенських гетер.

— А бачив ти Сократа?

Аксельос збентежився.

— Приятелі! Сократ диспутував зі мною день перед тим, заки його засудили на смерть і міг ще вчити мене своєї мудрости.

Всі глянули на нього з великим пошанівком.

— Сократів учень!

— Не знаю, як для кого — та це мушу вам сказати, що для неме не було в цьому ніяких труднощів. Я відразу зрозумів усе.

— О-о! Сократ знав, кого вибрати!

— Аксельос! — просили його з палаючими очима. — Дай і нам трохи Сократової мудрости! Промов так, як Сократ!

Аксельос підніс палець.

— П-с-т! приятелі! Таж знаєте, яка доля стрінула Сократа! Чи бажаєте мені того самого?

Й Акселеві приятелі говорили між собою:

— Він справді фільософ!

Відтепер що лише сказав Аксельос, уважали чимсь надзвичайним.

— Коби тільки схотів промовити так як Сократ! Та Геляда не для Сократів!

Вістка про мовчаливого мудрця поширювалася по Тебах, цілій Беотії та цілій Греції. Звідусіль зїздилися люди, щоби побачити мовчаливого фільософа з Теб.

Він мовчав і усміхаючися глядів на своїх обожателів, а тим, що його благали, щоби сказав бодай однісеньке словечко мудрости, говорив:

— Тямте, яка доля стрінула Сократа!

Ввійшло вже було в загальний звичай, що хтонебудь почув щось мудрого або цікавого, говорив:

— Це напевно сказав Аксельос!

І небаром уся Греція була повна приповідок про мовчаливого Аксельоса. Збирали їх, переписували та дорого продавали.

— Думки тебанського мудрця!

Аксельос став славою Теб. Коли після довгого та славного життя помер, на його нагробнім мавзолеї поклали такий напис:

АКСЕЛЬОС

великий мудрець — Сократів учень.

На основі того епітафу дістався він до Елізею. Сам Мінос поклонився чемно та вказав Аксельосовому духові дорогу.

Там, в алеї тихих міртів, осяяній срібним, наче місячним сяйвом дух Аксельоса з Теб серед блукаючих по дві-три тіней побачив непоказну, дрібну стать.

— Честь тому, хто колись був Сократом! — озвався Аксельос.

— Поздоровлення й тобі, здогадуюся по місцю в якім ти є, тіне фільософа — відповів Сократ. — Твій голос пригадує мені землю, мені здається, я бачив тебе в Атенах.

— Так, так, в Атенах! Ми стрінулися під портиком Академії. Того самого дня, коли то тебе увязнили на приказ архонтів. Пригадуєш собі?

Сократів дух усміхнувся блідо, як звичайно усміхаються духи.

— Пригадую собі і це і тамто друге. Та як ти сюди забрила, блудна тіне?

— На основі епітафії, що належиться фільософам.

— Як називається це місто, що так тебе назвало?

— Теби.

— Щож це ти такого говорив, що став мудрцем?

— Я цілісеньке життя мовчав!

— Тепер розумію — сказав Сократів дух — дурень також мудрий, коли мовчить. Ти мудрий, дурню!

І Аксельосів дух у повному праві похожав по Елізейських полях.

З російського переклав

Тр. М.

Докладний. — Щож, мали ви цього року там у себе на селі досить снігу?

— Досить... Але мій сусід мав богато більше.

— Якто?

— Ну, бо він має богато більше ґрунту.

—o—

Чемний шофер. Нервова старша пані: — Але прошу вас, не їдьте далі, доки поліціянт не дасть знаку рукою, й не їдьте швидко, бо можете мене викинути з авта.

Шофер: Добре, прошу пані, котрий шпитааль вибрати?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Протестаційне віче.

Заходом місцевих Українців відбулося дня 30 березня в українській церковній галі віче, щоби запротестувати проти наших відвічних ворогів: Москви і Варшави.

Протестовано проти суду Москви над українськими культурними діячами і проти загарбування українських церков з боку польських католицьких єпископів на західно-українських землях.

До перепроваджування віча вибрано гром. Віктора Осухівського, котрий пояснив зібраним ціль віча.

Черговим бесідником був гром. Туркевич, котрий звернув особлившу увагу на потребу бойової акції, виходячи з того заложення, що тільки шляхом революційної боротьби вдасться нам осягнути волю і здобути свою власну державу.

Головним бесідником був гром. Іван Піґуляк, учитель українських танків. Він то представив присутним у палких словах змагання ворогів до політичного, економічного і реліґійного поневолення нашого народу.

Потім ухвалено вислати дві резолюції з протестом проти Москви і Польщі. Протест проти Москви вислано на руки сенатора Бори, а проти Польщі до Ліґи Націй в Женеві.

З збірки на телеґрами прийшло $18.36. По покриттю коштів, вислано до Обєднання $16.09 на бойову акцію.

Місцева ґазета Syracuse Journal, April 11, 1930, помістила зприводу тих резолюцій слідуюче:

UKRAINIANS ASK BORAH'S AID.

A letter requesting intercession in behalf of the Ukrainian bishops, priests and lay members, suffering from religious persecution in Russia has been sent to Senator William E. Borah by the Ukrainian-American Citizens' Association of Syracuse and Onondaga Country.

A similar letter was sent to the secretary of the League of Nations by the Syracuse-Ukrainian organization, in which it was requested that immidiate notice be taken of the protest of the Ukrainians throughout the world against the presing action of the Polish government and their affiliated agencies in seizing the taking over of the church and other religious property belonging to the Ukrainian Church in Poland. The letter to Senator Borah read:

"As a defender of the weak and minorities we request you to intercede and protect the rights of these innocent Ukrainian citizens as you have similarly done in protecting the rights of the Rabbis arrested during the antireligious campaign in Russia."

—o—

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Свято злуки українських земель.

У неділю, 23 лютого б. р. наша місцевість урочисто відсвяткувала річницю проголошення злуки всіх українських земель в одну соборну й суверенну українську державу. Свято відбулося дуже врочисто й дійсно виглядало на злуку всіх земель, бо на нім зібралися брати Українці з Закарпатської України з Галичини й з Великої України. Воно відбулося в просторій галі народного дому закарпатських Українців при співучасти двох мішаних хорів.

Свято розпочалося коротким вступним словом, яке виголосив предсідатель святочного комітету Теодор Пишко, який в коротких словах пояснив присутнім чому ми обходимо це свято злучення всіх земель єдиного українського народу під зверхністю Києва. Потім хор з Ансонії під орудою дяковчителя Гвоздевича виконав першу частину програми. При тім сольові точки виконували пані А. Гвоздевичова та пан М. Клемцко з Ансонії. Також деклямували пані: А. Гвоздевичова, панна М. Клемцко, Оля Гвоздевичівна І. Докля та Іван Кузів з Бріджпорта. Продукції хору та деклямації випали досить добре й присутні гучними оплесками нагородили виконавців.

Другу частину програми виконав місцевий хор закарпатських Українців під орудою дяковчителя І. Саксуна. Хор величезний зі сильними голосами чудово виконав співи „Бандура" в супроводі сопранового сольо пані Френцес Віоні. Ця співачка родом зі закарпатських Українців посідає чудовий і сильний голос, яким вона захоплює й чарує слухачів. Виконання нею пісень викликало бурю оплесків. Пані Віоні відспівала також одну англійську пісню під акомпанимент на пяні панни Гелен Пансон. Цим співом слухачі були захоплені так, що буря оплесків довго не вгасала. Рівнож було гарне баритонове сольо в супроводі хору, яке виконав один з членів місцевого хору.

Святочну промову виголосив гром. В. Кедровський. В своюму слові він підніс мало відомий в Америці факт, що 21 січня 1919 року в Густі на Закарпаттю відбувся всенародній зїзд Закарпаття. На цей зїзд прибуло понад 1500 делеґатів від ріжних сел та громад Закарпаття, які ухвалили приєднання Закарпатської України до Великої України. Від цього зїзду були обрані спеціяльні делеґати, які пізніше заступали Закарпатську Україну у Всеукраїнськім Національнім Конгресі в Києві та при Директорії УНР. Бесідник підніс, що постанови цього зїзду є дійсним висловом волі українського населення Закарпаття, а не американські пітсбурські ухвали еміґрантів про автономію з Чехо-Словаччиною. Наслідки пітсбурської умови тепер тяжко покутують наші брати на Закарпаттю, де Чехи переводять політику національного та економічного нищення українського народу.

По промові В. Кедровського виступав знову хор з Ансонії, який на закінчення виконав цілу низку нових пісень. Треба піднести, що до звеличання свята спричинилися вперше чергу наші славні хори та окремі співаки й деклbuilt декляматори, а зокрема пані Ф. Віоні. Признання належиться місцевим українським громадам, що погодилися між собою й перший раз зійшлися на спільне свято, як дійсно соборники, як діти одної матері України. Цьому богато пособили місцеві парохи оо. О. Черняк та А. Улицький.

Відомий наш місцевий патріот В. Венгринович виголосив палку промову про нещасливих наших героїв-інвалідів та закликав до збірки на допомогу їм. Зібрані гроші вислано до Львова. Жертви зложили такі особи: В. Венгринович 5 дол.; Л. Бих, Т. Гордзідо, о. А. Улицький, М. Ничак і о. Ротко по 2 дол.; И. Волк, І. Глива, П. Сливінський, О. Кобрин, Н. Велигорський, Т. Красіцький, М. Мандрона, Т. Подоляк, М. Кобильняк, В. Кузів (стар.), М. Сендзік, В. Белиток, Анна Кобзіста, Марія Рубанець, Т. Захаревич, М. Захаревич, Анна Захаревич, В. Калина, Р. Гвоздевич, І. Мотика, М. Гайда, П. Репко, Анастазія Никорчук, М. Козак, І. Семенів, В. Кедровський і Й. Пілдуський по 1 дол.; Н. Монюк 50 цнт.; дрібними датками $5.68.

Й. Пілдуський, член 59 відділу У. Н. Союза.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

„Пригоди вчать згоди"

(Представлення).

В останніх місяцях в українськім громадськім життю в Филадельфії дається запримітити рухливійше життя в жіночих товариствах.

Одним з таких товариств є **Жіноче Товариство ім. Ольги Бесарабової**, котре гуртується при українській громаді, 23-та і Бравн вул.

В суботу, дня 12-го квітня, се Товариство відіграло представлення „Пригоди вчать згоди". Аматорами були переважно замужні жінки і чоловіки. Виступали: пані Граб; пані Семенович; пані Бурштинська; пані Гнида; панночка Гнида; пані Гусак; пані Простасевич; пані Баґрій; п. Намака, п. Моклюк і п. Коник.

Всі без вимку вивязалися із своїх роль досить добре.

Представлення було дуже добре підібране, бо представляло, як то непросвічені сельські цокотухи хочуть посварити між собою більше свідомих женщин.

Та по кількох прикрих пригодах непросвічені селянки приходять до розуму і всі гуртом вступають до товариства „вчеників" — читальняників.

Нехай би се представлення послужило приміром також і тим, що дивляться з призирством на всяку хосенну громадську роботу. Добрий почин Товариства ім. Ольги Бесарабової повинен бути заохотою і для других женщин.

Під теперішню пору Товариство має енергічних жінок в управі, а се пані Олена Буракова голова, пані Марія Граб, секретарка і пані Ванчура, касієрка.

Товариство думає відсвяткувати 11-го мая „День Матері", а заразом і річницю свого заснування. Можна надіятись, що се свято також вдасться.

Теодор Свистун.

Хитрун. Міщух (до знайомого, що мешкає далеко за містом): — Чи не нападають на вас там коли волоцюги?

Хуторянин: Ні, я вивісив табличку з написом „Ми є веґетаріяне, але наші пси ні"!

Нема вже спокою.

— Правда, ви живете в тихій частині міста?
— Тепер ні.
— Якто, чи може вже перенеслися?
— Ні, лише маю близнята.

МОСКВА СУДИТЬ УКРАЇНЦІВ.

РОЗПРАВА 2-го КВІТНЯ.

Допит підсудного Дубровського.

Дубровський член Інституту Наукової Мови, член Інараку і С. В. У.

Прок.: Чим був ваш батько.

Дубр.: Селянин кріпак.

Прок.: А що спричинило, що ви син кріпака стали контрреволюціонером тай ще до того фашистом, який хоче незалежної України від моря до моря?

Дубр.: Захоплення національною ідеєю.

Прок.: Ваше арештування як і ваших товаришів дехто вважав за замах на українську інтелігенцію і культуру. А жовто-блакитна еміґрація голосно кричала, що це є переслідування української інтелігенції.

Скажіть, але так голосно, щоби й та еміґрація почула. Чи було це переслідування української інтелігенції?

Дубр.: Безумовно, тої частини української інтелігенції, яка не зрозуміла радянської влади.

Прок.: А чи не є це боротьба з ворогами Рад. влади?

Дубр.: Очевидно, так.

Прок.: Як ви оцінюєте свою діяльність?

Дубр.: Вона була контрреволюційна, ворожа рад. владі.

Прок.: Чи ви свідомі були, що ви робили контрреволюційну роботу?

Дубр.: Так.

Прок.: А чому, як вас заарештували, ви говорили, що ви невинний?

Дубр.: Бо я не вважав себе ще за такого контрреволюціонера, якого треба було арештувати.

Прок.: А тепер які ваші погляди на рад. владу?

Дубр.: Тепер я дещо змінив свої погляди.

Прок.: Під впливом чого?

Дубр.: Дрібничок.

От напр. я вважав, що української школи нема, а є тільки українська мова в школі. Раз стрінув я шкільних дітей, що співали українські пісні. Я підійшов до них і спитав: Хто ви такі? Французи чи Росіяне? Мені відповіли: Ми Українці. А звідкіля ви це знаєте? В школі навчилися. Це справило на мене велике вражіння.

Ахматов: Як ви ставитесь до диктатури пролетаріяту?

Дубр.: Тепер не неґативно. Не диктатура пролетаріяту спричинила була моє неґативне відношення, але національні моменти. **Я хотів бачити Україну тим, чим Російська Рад. Республіка є для російського пролетаріяту.**

Ахматов: Ви гадали, що щоби працювати для української культури, треба було йти в підпілля?

Дубр.: Так.

Ахм.: **А чи треба було культурну роботу перенести в підпілля?**

Дубр.: **Так.**

Підсудний Тарашкевич.

Років 54, батько священик, в Петрограді скінчив вищу духовну академію і археологічний Інститут. До війни був учителем гімназії в Київі, по революції вчив у школах українських, а останньо належав до Інституту Наукової Мови. Його обвинувачують в приналежности до Інараку і СВУ.

Допитує його прок. Якимишин. Підс. широко розповідає про свою працю, зазначуючи, що він ніколи не брав участи в політичному житті, а тільки занимався науково-культурною діяльністю. До Інараку він належав, але не знав, що це контрреволюційна орґанізація. До СВУ він не вступав і тому не вважав себе членом СВУ.

Про СВУ говорив з ним Дурдуківський.

Прок. Яким.: Як говорив з вами про повстання.

Тар. Говорив, що повстання є можливе.

Прок.: А вам показував Дурд. антирадянську відозву?

Тар.: Так.

Прок.: Пощо? Хотів вас впевнити, що ведеться антирадянська робота?

Тар.: Мабуть.

Яким.: Ви визнаєте свою вину?

Тар.: Я визнаю перед трудящими, що я належав до контрреволюційної орґанізації Інарак, яка поставила собі за мету взяти в свої руки керування Інституту Наукової Мови.

(Дальше буде).

С. М.

МАТИ.

„М" — це М-іліон
Тих добродійств,
Що Вона нам надавала.

„А" — це звук той,
Що Вона ним
До нас вперше промовляла.

„Т" — це Т-руди,
Муки й сльози,
Всі недоспані ночі,

„И" — це И-скра
Той любови,
Що все світять нею очі

І та радість,
Хоч хвилева,
Що зазнала Вона з нами,
Як пестила,
Цілувала
Дорогенькими устами.

* * *

Коли букви
Ці зложити
І разом їх прочитати:
Звенить слово дорогеє
Усім любе слово: „Мати"!

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЧЕСТЕР, ПА.

Про Союз Українок.

Читаючи часописи, я бачу, що часто пишуть про рух серед українських жінок у ріжних місцевостях, отож і я хочу написати про Союз Українок в Честер, Па., щоби не думали люди, що наші жінки нічого не роблять у громадському життю. Ми тут маємо відділ Союза Українок, який належить до звязку Союза Українок в Америці. Наш відділ істнує вже три роки. Зпочатку робота в ньому йшла дуже добре й жваво, але потім почала занепадати ізза інтриґ деяких жінок, які й самі не знали, чого хотіли. Та дехто з них мабуть і не був українського походження. Українки-патріотки зрештою усвідомили собі, до чого можуть привести сварки та роздори, а тому вичистили орґанізацію від тих елементів, котрі не давали спокійно розвиватися нашому відділові.

Після того настав у нас спокій і робота відділу Союза Українок знову оживилася. Ми багато пособили при будові українського народнього дому в нашій місцевости. Давали свої жертви, вели аґітацію за жертвами на дім і кілька разів уряджували ріжні підприємства, з котрих дохід обертали на фонд дому. Тепер наш відділ Союзу Українок має в своему складі 90 жінок, котрі активно працюють в орґанізації.

Підчас відкриття українського народного дому наш відділ взяв участь у великому поході, а потім жінки занялися улаштованням гостини в народнім домі. Наш відділ дарував на будову цього дому 2,000 долярів та купив бондів на 200 долярів. Крім того за фіранки на вікна ми заплатили 375 долярів, меблі до однієї кімнати 150 долярів. Купили піч до кухні та приладдя до кухні й їдальні за 600 долярів. Далі наш відділ дав 300 долярів на допомогу діточій рідній школі. Отже куди ми лише подивимося, скрізь побачимо роботу нашого відділу, бо й мущини наші багато кладуть на плечі відділу ріжної громадської роботи.

Дня 12 лютого в народнім домі була уряджена нами спільна вечера, яка випала знаменито. Людей було повно й вечера разом з балем принесла доходу 1000 долярів. З них комітет дав до громади 400 долярів, а решту жінку взяли до каси відділу та до плачення великих втрат, звязаних з вечерою. На цій вечері було багато чужинців, які захопилися нашою стравою, принняттям, а особливо українськими піснями.

Наші жінки звертають велику увагу на виховання молодого покоління, тому вони підтримують всіма силами школу й стараються, щоби їх діти не цуралися батьківських звичаїв та вчився своїх народніх пісень і танків. Приємно подивитися, як наші діти говорять рідною мовою та співають на забавах рідні пісні. Ми свідомо стараємося виховати з них молоде покоління гарних американських громадян і свідомих Українців.

Катря Бабяк.

Ні Михасеві, ні його мамі не спалося тієї ночі: перевертались обоє з боку на бік.

— Михасю, ти не спиш?

— Ні.

— І я чогось не можу всну-ти.

Мати думала про долю своїх дітей, а Михась мріяв про ґімназійну шапочку.

— — — — — — — —

По жнивах Михась видержав екзамен до 1шої кляси ґімназії і купив собі шапочку з золотим „Г".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЕ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ